

Harjotukset

Tehtävä 16. Heitä n'oppua. Valiće verbi ta pane šopivah persoonah. Luaji negatiivivirkeh.

MALLI: → **šie, näkeytyö** → **šie näkeyvyt, et näkeyvy.**

havaččeutuo	pruasnuija	muata	nähä	kuatua
älvisteliytyo	aštuo	nakrua	läsie	aprikoija
kulekšennella	sriäppie	puhata	kuččuo	valita
visata	elyä	maissella	muhie	keritä

Tehtävä 17. Kysy pariltaš.

Mitä šie ruat koissaš pyhänäpiänä? (paistua potakkašankie, kaččuo televiisorie, luatie kotitehtävie lapšien kera, lukie kirjua, männä kylyh)

Mitä ruat lomalla? (matata Piiterih, levähtyä hyväsešti, venykšennellä tivanalla)

Mitä ruat kylyššä? (pešeytyö, kylpie vaššalla, lisätä lölyö, valautuo vilulla vejellä)

Mitä ruat huomenekšella? (šyyvvä huttuo, viijä lapšet šeimih, šuoriutuo töih)

Mitä ruat Iivananpäivänä? (noštua lempie, juošša ruispellolla, kerätä kukkie, hypätä tulešta piälicči, peššä šilmät yökaštiella lemmekši)

Tehtävä 18. Löyvä viivan alta a) sinonimit; b) vaštakohat.

- a) Karjuo
- Ruatua
- Matata
- Itkie
- Nakrua

Kukie, hahattua, työjellä, luatie, vočaiassa, meluta, hähättyä, kil'l'uo, juonie, aštuo, vinkuo, kävellä, huhuta, hohottua, liikkuo, kriesautuo, männä, pauhata, irvissellä.

b) Poikkoseh, ruttoh, teräväiseh, äkkie, heti. < >

.....
Rikeneh, ušeičči, myötähäš, moničči, aina, kaikičči. < >

.....
Loittuona, etähänä. < >

.....
Läššä, hil'l'akkaiseh, šilloin toičči, harvah, rinnalla, erähičči, hil'l'ah, lähellä,
muutomičči, hitahašti, toičči, reunašša, rauhallisešti.

Tehtävä 19. Käytä iellisen tehtävän šanoja virkkehissä.

Tehtävä 20. Luve šananselityš. Löyvä šeuruavalta šivulta viivan alta paššuoja šana.

- Šillä peššäh käsie tahi näkyö. Šiitä tulou vuahta.
- Še paistau, lämmittäy, puahtau.
- Še lentelöy, purou, porottau unen pois.
- Še on vehkeh, kumpasella kyykkyä lyyvväh.
- Šitä pietäh kešällä Vuokkiniemen kyläššä.
- Še on neiččysellä. Šitä riičitäh ta pletitäh.
- Šillä issutah.
- Šitä toičči piekšetäh, toičči šiitä tartutah kiini. Oma ... , oma mieli.

KÄRPÄNI
MUILA

IL'ANPÄIVÄ
KAŠŠA

STUULA
PÄIVÄNI

PUALIKKA
KIELI

Tehtävä 21. Löyvä še, ken...

1. Kylpöy kukilla Lehti-Iivananpäivänä
2. Pakajau ruočiksi
3. Tupakoičcou äijän
4. Sriäppiy kalittoja
5. Käyt kylyh joka šuovatta
6. Matkuau Moskovah huomena
7. Nakrua hähättäy toičči
8. Juoniu tyhjä
9. Havaččeutuu aikaseh
10. Puhkuau kalua rannalla
11. Šuorieu illalla tanššiloih
12. Tikuttau villakintahie
13. Šuattau noštua lempie

Tehtävä 22. Anna ensin verbin infinitiivi ta luaji siitä –ele, -kšentele-, škentele-johos. Pane verbi lauseheh oikieh muotoh.

Malli: *Irma laulau.* → *laulua* → *laulella* → *Irma laulelou.*

Koira kiertäy taluo. Iivana šoittau miula tämän täštäh. Mitä šie tiälä mietit? Muamo heiluttau kätyttä ta tuuvittau laštah. Hiän vain ečči ta ečči. Ämmöllä šivuloih pistäy. Hiän aina pölättäy meitä. Velleni tuola järveššä uipi.

Tehtävä 23. Muuta virkkehet mallin mukah. Käytä –tta-johinta (kuratiivijohošta).

Malli: *Lapši ei šyö vielä iče. Muamo.....lapšen.* → *Lapši ei šyö vielä iče. Muamo **šyöttäy** lapšen.*

Mieš joi ta..... heposehki. Još en nouše ennen klo kahekšua,.....šie miut?
Matkalaiset ekšyttih mečššä ollešša, tottaš meččähini heitä..... . Kukkaro ei kavo
ičeštäh. Šie še šen olet tuaš.....!

Tehtävä 24. Muuta virkkehet mallin mukah vaihtamalla verbie.

Malli: *Lapši itköy.* → *Milmaki **itettäy**.*

Iro nakrau. Timo šianty. Laina rykiy. Naini laulau. Ukko vaipu. Anni hermoštu.

Tehtävä 25. Valiče oikie verbi ta pane še oikieh muotoh.

Malli: PEŠŠÄ – PEŠEYTYÖ.

Muamo.....lašta. → *Muamo **pesi** lašta.*

Lapši..... . → *Lapši **pešeyty**.*

VARUŠTUA – VARUŠTAUTUO

Mie.....matkah hyväsešti. Uutta vuotta vašen myö.....potarkat.

LAŠKIE – LAŠKEUTUO

Hiän.....purjehen alaš. Ukko.....termältä hil’l’akkaiseh.

ŠUOLATA – ŠUOLAUTUO

Pitäis.....nämä šiiijat vähällä šuolalla. Ahvenet.....hyvin.

Tehtävä 26. Muuta virkkehet vahtaen verbie mallin mukah.

Malli: *Mie järješšän asien. (järještyä – järještyö) → Asie järještyy.*

Jatamma lukomista. (jatkua – jatkuo) Löysin avuamen lattielta. (löytyä – löytyö) Kuuletko hänen iänen? (kuulla – kuuluo) Niän šuaren nyt šelvästi. (nähä – näkyö) Tyhjennämmä kamarin. (tyhjentyä – tyhjentyö)

Tehtävä 27. Valiče oikie verbi ta pane še oikieh muotoh.

Malli: KAČČUO – KAČAHTUA

Tyttö televiisorie. → Tyttö kaččou televiisorie.

Hiän kuvah ta läksi pois. → Hiän vai kačahti kuvah ta läksi pois.

VEITYÄ – VEJÄLTYÄ

Myö vellie čunalla. Mie vain yhen kerran ta venehmoottori läksi käyntih.

N'UKKUO – N'UKAHTUA

Ämmö aina kreslašša televiisorin ieššä istuos's'a. Mie pikkuseksi vain

PYÖRIE – PYÖRÄHTYÄ

Neiččyset piirissä. Hiän vain meilä ta mäni mänöjäh.

KIEHUO – KIEHAHTUA

Vesi jo kattilašša pari minuuttie. Maito kun, lisyä heti šuurmua šiih.